

A P E H

**TEVÉKENYSÉGÉT KEZDŐ
ADÓALANY ÁLTALÁNOS
FORGALMI ADÓ
KÖTELEZETTSÉGÉNEK**
alapvető szabályai
2007.

Az adóalanyiság

- Adóalany az a természetes személy, jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli szervezet, aki (amely) saját neve alatt jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat, perelhet, és saját nevében gazdasági tevékenységet végez, tekintet nélkül annak céljára és eredményére. Így például adóalany a lakását, üzlethelyiségét vagy üdülőjét bérbeadás útján hasznosító magánszemély, a magántervezést folytató építész, az alkotásait értékesítő művész. De ugyanígy az általános forgalmi adó alanyává válik a kiskereskedő, az egyéni vállalkozó, a társadalmi szervezet, az alapítvány, a gazdasági társaság vagy egy külföldi cég is.
- Az áfatörvény 4/A. §-ában foglaltak szerint egyes adózók nem minősülnek adóalanyoknak a közhatalom gyakorlásával végzett tevékenységük alkalmazásában, továbbá olyan vagyon, vagyoni értékű jog és tevékenység gyakorlásának átengedése tekintetében, amelyre külön törvény szerint koncessziós szerződést lehet kötni (például közút vagy közmű koncesszióba adása, üzemeltetésre átadása vagy bérbe adása esetén).
- A közös tulajdonban és közös használatban lévő ingó és ingatlan dolog tekintetében a tulajdonostársak közössége minősül adóalanyoknak, így például a közös tulajdonú és használatú helyiségei kihasználására azokat bérbe adó társasházközösség. Ilyen esetekben az adóalanyisághoz fűződő kötelezettségeket és jogokat a tulajdonostársak közössége az általa kijelölt képviselő útján gyakorolja. Kijelölés hiányában képviselőnek a legnagyobb tulajdoni hányaddal rendelkező tulajdonostárs, egyenlő tulajdoni hányad esetén pedig az adóhatóság által kijelölt személy tekintendő.
- Adóalanyiságot eredményez továbbá az új közlekedési eszköz esetenkénti értékesítése, amennyiben az az értékesítés közvetlen következményeként másik tagállamba kerül. Az adóalany által értékesített új közlekedési eszköznek az adóalanyiságát eredményező gazdasági tevékenysége körén kívül eső értékesítését is úgy kell tekinteni, mintha az az adóalanyisága keretében történt volna.

A gazdasági tevékenység

A gazdasági tevékenység körébe tartozik a bevétel elérése érdekében rendszeresen vagy üzletszerűen végzett tevékenység. Így különösen a mezőgazdasági, kitermelőipari, építőipari tevékenység, a feldolgozóipari, kereskedelmi és egyéb szolgáltatói tevékenység, de ide értendő a szellemi szabadfoglalkozásként folytatott tevékenység is.

Nem tartozik a gazdasági tevékenység körébe, így adóalanyiságot sem eredményez, ha az illető azt munkaviszony vagy szövetkezeti tagsági viszony alapján létrejövő munkaviszony jellegű jogviszony vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszony keretében végzi, amely a megbízó felelősségével alá- és fölérendeltségi helyzetet jelent a teljesítés feltételeiben és díjazásában.

Szintén nem eredményez adóalanyiságot – tekintve, hogy nem gazdasági tevékenység – a közhatalom gyakorlásával végzett tevékenység és az olyan vagyon, vagyoni értékű jog, tevékenység gyakorlásának átengedése, amelyre külön törvény szerinti koncessziós szerződést lehet kötni.

Az adókötelezettség

Általános forgalmi adókötelezettség alá esik az adóalany által belföldön teljesített – az áfatörvény szabályai szerint belföldön teljesítettnek mi-

nősülő – termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás, valamint az Európai Közösségen belülről történő termékbeszerzés valamint a termékimport. Ez utóbbi attól függetlenül, hogy a terméket adóalany vagy annak nem minősülő személy hozta belföldre.

Az általános forgalmi adózás rendszerében az adóalanyok csak a termékhez vagy a szolgáltatáshoz saját maguk által hozzáadott érték után adóznak. Főszabály szerint az adóalany az értékesítéskor az eladási árban beszedett (áthárított) adó összegéből a beszerzéseit terhelő előzetesen felszámított adót levonhatja.

A tevékenység besorolása, az adó mértéke

Az adóalany által értékesített termékek, nyújtott szolgáltatások általános adómértéke az adó alapjának 20%-a.

Ettől eltérő, alacsonyabb – 5%-os – adómérték alkalmazására, valamint a tárgyi adómentesség alá tartozó értékesítések körére az áfatörvény mellékletei tartalmaznak felsorolást. Az 5%-os kulcs, illetve a tárgyi adómentesség túlnyomórészt a tevékenység statisztikai, illetve vámtarifába történő besorolásán alapul.

Ezért az értékesítés megkezdésekor célszerű és fontos a Kereskedelmi Vámtarifa jegyzékének 2002. július 31-i vagy a Központi Statisztikai Hivatal Szolgáltatási Jegyzékének 2002. szeptember 30-i állapota alapján az értékesítés tárgyát vagy a nyújtott szolgáltatást besorolni, valamint – ha az adott értékesítés vagy szolgáltatás meghatározásához az áfatörvény szerint valamely jogszabály szükséges – fontos az adott jogszabály vizsgálata is.

Amennyiben ez az adózónak nehézséget okoz, úgy a KSH Információs Szolgálatához lehet fordulni segítségért. A termékek vámtarifa szerinti besorolásáról a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete nyújt felvilágosítást.

Az általános forgalmi adó kötelezettséggel kapcsolatos bejelentés legfontosabb szabályai

Az adóköteles tevékenység megkezdéséhez kapcsolódó adóhatósági bejelentkezéskor dönteni kell az általános forgalmi adókötelezettséggel kapcsolatban.

A bejelentkezéshez rendszeresített formanyomtatványon meg kell jelölni, hogy alanya-e az áfanak, és ha igen

- kizárólag tárgyi adómentes tevékenységet végez,
- az áfatörvény 30. § (2) bekezdésében meghatározott személyi körbe tartozó adóalany lakóingatlan pénzügyi lízing keretében történő értékesítésére, lakóingatlanok és földterületnek nem minősülő ingatlan bérbeadására, valamint a lakásszövetkezetek esetében az egyéb ingatlan közös használatának biztosítására (ez utóbbi esetében a 2007. július 1-jétől kezdődő időszakra) tárgyi mentesség helyett adókötelezettséget választ,
- alanyi adómentességet választ, vagy
- adófizetési kötelezettségét az általános szabályok alapján vagy különleges adózási mód alapján állapítja meg;
- az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannal kereskedelmi kapcsolatot kíván létesíteni [kereskedelmi kapcsolatnak minősül a termékbeszerzés és -értékesítés, valamint az áfatörvény 15. § (5) bekezdése és 15/A §-a szerinti szolgáltatásnyújtás és -igénybevétel];
- csoportos adóalanyiságot választ.

Egyes esetekben – többprofilú tevékenységénél – az általános szabályok szerinti adózás és a különleges adózási mód egyidejűleg is alkalmazható. Ilyenkor a bejelentkezési lapon többféle adómegeállapítási módot is lehet, illetve kell jelölni.

Vállalkozói igazolványhoz, illetve cégbejegyzéshez kötött tevékenységek esetén az általános forgalmi adóval kapcsolatos nyilatkozattételt nem az adóhatóságnál, hanem az egyéni vállalkozói igazolvány, illetve cégbejegyzés iránti kérelem benyújtásakor az okmányiroda, illetve a cégbíróság felé kell megtenni.

Nem terheli e címen bejelentkezési kötelezettség a magánszemélyt akkor, ha kizárólag termőföld művelési ágú földterület bérbé, haszonbérbe adása miatt válik az általános forgalmi adó alanyává.

Tárgyi adómentesség

Az áfatörvény egyes közösségi, egészségügyi, szociális, kulturális, művelődési, sporttevékenységeket mentesít az általános forgalmi adó alól.

Így például a postai szolgáltatás, pénzügyi szolgáltatás, a lakáshasznosítás, humán egészségügyi szolgáltatás és főszabály szerint az egyéb ingatlan bérbeadás, egyes oktatási tevékenységek stb. után nem kell általános forgalmi adót felszámítani és fizetni, de az ehhez kapcsolódó beszerzéseket terhelő adó sem vonható le. Az egyéb ingatlan bérbeadására és lakóingatlanok pénzügyi lízing keretében történő értékesítésére tárgyi adómentesség helyett adókötelezettség választható (adót kell felszámítani és fizetni, de az adólevonási jogot is lehet gyakorolni). 2007. július 1-jétől a lakásszövetkezeteknek az egyéb (nem lakás és föld) ingatlan közös használatának biztosítására irányuló tevékenysége tekintetében is módja van tárgyi adómentesség helyett adófizetési kötelezettséget választani.

Alanyi adómentesség

Az adóalany, ha gazdasági tevékenységének székhelye vagy állandó lakóhelye belföldön van, jogosult az adóév elején alanyi adómentességet választani, ha a bejelentést megelőző adóévben az általa teljesített termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások összesített ellenértéke, valamint a bejelentés adóévében a gazdasági tevékenysége után ésszerűen várható bevétele időarányosan nem haladja meg az alanyi adómentesség választására jogosító összeghatárt. Az alanyi adómentesség választására jogosító összeghatár

- a termőföldről szóló törvény szerinti családi gazdálkodó, valamint a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján átalányadózást választó mezőgazdasági kistermelő esetén 6 000 000 forint,
- egyéb esetekben 4 000 000 forint.

Amennyiben az adóalany tárgyi adómentesség alá tartozó termékértékesítést és szolgáltatásnyújtást, vagy mezőgazdasági tevékenységet is folytat, akkor az ebből származó, illetve várható bevételt nem kell az összeghatár számításánál figyelembe venni. Az összeghatárba azonban beleszámít a tárgyi adómentes ingatlan értékesítésből, illetve a pénzügyi és biztosítási tevékenységből származó ellenérték is, kivéve, ha az járulékos tevékenységként kapcsolódik az adóalany által végzett főtevékenységhez. Az összeghatárba nem számít bele az adóalany befektetett eszközeinek (immateriális javak és tárgyi eszközök egyaránt), valamint az új köz-

lekedési eszköz Közösségen belülről történő értékesítéséből származó bevétel.

A tevékenységét év közben megkezdő adóalany bejelentkezésekor is választhatja az alanyi adómentességet. Ekkor elegendő azon feltétel teljesülésének valószínűsítése, hogy a bejelentés adóévében a gazdasági tevékenysége után ésszerűen várható bevétele időarányosan nem haladja meg az alanyi adómentesség választására jogosító összeghatárt.

Például, ha egy élelmiszer-kiskereskedelmi tevékenységet kezdő vállalkozó az értékesítést április 1-jén kezdi meg, akkor a tárgyévben 9 hónapi működéssel számolva a 4 000 000 forint 9/12-ed részét, azaz 3 000 000 forintot kell az alanyi adómentesség választásához maximális összeghatárként figyelembe venni.

Azonban, ha a tevékenységét év közben kezdő adóalany bejelentkezésekor nem élt a választás jogával, akkor alanyi adómentességet legkorábban a bejelentkezést követő adóévre választhat. A következő adóévre vonatkozó változás bejelentését legkésőbb december 31-ig meg kell tenni.

A bejelentkezéskor célszerű mérlegelni, hogy a tevékenység megkezdése előtt voltak-e nagyobb kiadások – pl. üzlethelyiség kialakítása, nagy értékű eszközök beszerzése vagy egy nagyobb összegű bérleti díj, mert a beszerzésekhez kapcsolódó előzetesen felszámított adó alanyi adómentesség választása esetén nem vonható le.

Amennyiben az adóalany nem választ alanyi adómentességet, levonási jogát gyakorolhatja, és a természetes személy adóalany levonhatja az adóalanyként történő bejelentkezés időpontját megelőzően legfeljebb 36 hónappal megelőzően beszerzett termék előzetesen felszámított adóját, amennyiben a korábbi ráfordítást utóbb a gazdasági tevékenységgel összefüggő költségként elszámolja, a gazdasági társaságként működő adóalany pedig az alapításkor nem pénzbeli betét, illetve hozzájárulás formájában szerzett vagyonhoz kapcsolódó előzetesen felszámított adót, feltéve, hogy rendelkezik a nevére szóló, az előzetesen felszámított adó összegét hitelesen igazoló számlával. Az alanyi adómentesség időszakára azonban később sem lehet adólevonási jogot alapítani. Vagyis, ha az adóalany a későbbiekben adófizetésre kötelezetté válik – akár az alanyi adómentesség megszűnése, akár az adóalany elhatározásának megfelelően egy következő adóévtől adóköteles körbe való átlépés miatt –, nem szerez jogot arra, hogy az alanyi adómentesség ideje alatt vagy az adóalanyként történő bejelentkezést megelőzően beszerzett termékhez kapcsolódó előzetesen felszámított adót levonja. Így például, ha egy egyéni vállalkozó kereskedő a tevékenység kezdésével kapcsolatos bejelentkezése alkalmával az alanyi mentességet választja, a tevékenység kezdéséhez korábban eszközölt beszerzéseiben felszámított adót sosem vonhatja le. A természetes személy adóalanyokra vonatkozó visszamenőleges levonási lehetőség egy későbbi adóévben már nem érvényesülhet, hiszen az már akkor nem a tevékenység megkezdésének éve lesz. Ebből a szempontból tehát hátrányos az alanyi adómentesség választása.

Az alanyi adómentesség előnye, hogy az azt választó adóalany főszabályként adófizetésre nem kötelezett, egyes értékesítései kivételével nem terheli adónyilvántartási, -megállapítási, -bevallási és -elszámolási kötelezettség; hátránya, hogy adólevonási jogát nem gyakorolhatja.

Az alanyi adómentességet választó adóalanyt – az általános szabályok szerint adózó adóalanyokhoz hasonlóan – terheli a szám-

la-, illetve a nyugtaadási kötelezettség. Az alanyi adómentes adóalany által kibocsátott számlára, egyszerűsített számlára adómérték helyett rá kell vezetni az „alanyi adómentes” szöveg részt, vagy más módon utalni kell az alanyi adómentességre. Az alanyi adómentességet választó adóalanyt adónyilvántartási, -megállapítási, -bevallási és -elszámolási kötelezettség terheli, ha

- a terméket az adóalanyiságot eredményező gazdasági tevékenysége köréből kivonja, ideértve a más tulajdonába történő ellenérték nélküli átadást is;
- olyan gazdasági tevékenység folytatásához használja fel, hasznosítja, amely egyébként nem adna jogot adólevonásra;
- saját célra olyan állapotában használja fel, hasznosítja, amelyet, ha közvetlenül így szerezne be, nem lenne joga adólevonásra;
- üzemanyagként személygépkocsi (vtsz. 8703) üzemeltetéséhez használja fel, hasznosítja;
- saját vállalkozásban végzett beruházáshoz használja fel;
- jogutód nélküli megszűnéskor tulajdonában tartja, feltéve, hogy a termék, illetve annak alkotórészeinek belföldi, Közösségen belülről történő beszerzéséhez, importálásához (a továbbiakban együtt: beszerzés), kitermeléséhez, előállításához, feldolgozásához, átalakításához vagy felújításához kapcsolódó előzetesen felszámított adó egészben vagy részben levonható;
- adóalanyiságát eredményező tevékenységtől eltérő cél érdekében, más részére ellenérték nélkül szolgáltatást nyújt, ha az ennek végzéséhez kapcsolódó előzetesen felszámított adó egészben vagy részben levonható;
- az adóalanyiságát eredményező tevékenységtől eltérő cél érdekében, más részére ellenérték nélkül e törvény szerint nem termékértékesítésnek minősülő tevékenységet végez, feltéve, hogy ennek végzéséhez kapcsolódó előzetesen felszámított adó egészben vagy részben levonható,
- az ún. „fordított adózás” esetén, vagyis, ha az áfatörvény területi hatálya alá tartozó termékértékesítést, szolgáltatást nyújtó adóalany gazdasági tevékenységének székhelye, illetve állandó telephelye közül a teljesítéssel legközvetlenebbül érintett külföldön van, ezek hiányában, ha a termékértékesítést, szolgáltatást nyújtó állandó lakóhelye, illetve szokásos tartózkodási helye külföldön található (pl. ún. szolgáltatás-import, ún. energiakereskedelem), valamint a hulladékfelvásárlás egyes eseteiben;
- a számlában mentessége ellenére adót hárít át;
- ún. háromszögület egyes esetében;
- 10 000 eurót meghaladó értékű közösségi beszerzés (vagy választása esetében ezen értékhatár alatt is) esetén.

Az alanyi adómentességet választó adóalanyt termékimport tekintetében adónyilvántartási és -elszámolási kötelezettség terheli.

Az alanyi adómentességet választó adóalanyt megilleti az adózás választásának joga akkor is, ha a Közösségen belülről történő termékbeszerzése a tárgyévben nem éri el a 10 000 eurót, adólevonási joggal azonban ekkor sem élhet. Új közlekedési eszköz Közösségen belülről történő értékesítésére az alanyi adómentesség nem alkalmazható. Az alanyi adómentesség az adóév végéig választható. Az adóév elteltét követően ismét lehet élni a választás jogával. Az adóhatósághoz csak változtatás esetén kell ismét bejelentést tenni. Az alanyi adómentesség

a választására jogosító összeghatár túllépésével megszűnik, ezt az adókötelezettséget érintő változást az értékhatár elérését követő 15 napon belül az adóhatósághoz be kell jelenteni. Az alanyi adómentesség értékhatár túllépés miatti megszűnését követő második adóév végéig alanyi adómentesség nem választható.

A hatályos rendelkezések értelmében az adózónak csak abban az esetben kell nyilatkoznia az adóhatóság felé az alanyi adómentességével összefüggésben, ha az általános szabályok szerinti adózásra (vagy esetleg más adózási módra) akar áttérni, illetve, ha alanyi adómentes státusza értékhatár túllépése miatt szűnik meg.

Különleges adózási módok

Az üzletek működéséről szóló jogszabály alapján **bolti kiskereskedelmi tevékenységet** végző adóalany jogosult arra, hogy az általános szabályok szerinti adómegállapítás helyett a beszerzések kulcsenkénti megosztásán alapuló különleges számítási módszerrel határozza meg a fizetendő adóját. Ennek alkalmazása mellett a beszerzést terhelő előzetesen felszámított adó levonható. Ez az eljárás olyan szempontból kedvező az adóalanyoknak, hogy nem kell a jellemzően készpénzes forgalomból származó bevételeinek a kulcsenkénti megosztását biztosítani. Ezen eljárás alkalmazását azon adóalanyoknak, amelyeknek az általános, 20%-os adómérték mellett 5%-os kulcs alá eső értékesítése nincs, már nem indokolt fenntartani. A különleges eljárás alkalmazása nem kötelező. A különleges eljárás az adóévre választható, és a választás évente megismételhető. A választásról a tevékenység megkezdéséhez kapcsolódó bejelentkezés alkalmával kell nyilatkoznia. A továbbiakban csak a változtatás von maga után bejelentési kötelezettséget.

A mezőgazdasági tevékenységet végző adóalanyt e tevékenysége tekintetében különleges jogállás illeti meg, a termékimport kivételével adófizetésre nem kötelezett, azonban adólevonási jogát sem gyakorolhatja, nem terheli számlázási, adónyilvántartási, -megállapítási, -bevallási és -elszámolási kötelezettség. Különleges jogállás esetén e tevékenysége körében teljesített termékértékesítése után, a felvásárlási áron felül, az ellenérték részeként kompenzációs felárra jogosult a felvásárlónak értékesített termékei után. A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany jogosult különleges jogállását megváltoztatni. Az általános szabályok szerinti adófizetési kötelezettség, illetve az alanyi adómentesség választását be kell jelentenie az adóhatósághoz, s attól a változtatást követő második adóév végéig nem térhet el.

A különleges jogállású mezőgazdasági termelő nem felvásárlónak történő értékesítése esetén kompenzációs felárra nem jogosult.

A mezőgazdasági tevékenység adózásával kapcsolatos bővebb tájékoztatást az e témáról készült külön füzet tartalmazza.

A használt termék kereskedelemmel foglalkozó adóalany az adófizetésre nem kötelezett személytől továbbértékesítési céllal átvett termékek tekintetében a **különbözet szerinti adózást** választhatja. Ennek lényege, hogy csak a beszerzési ár és az eladási ár közti különbözet után kell adót fizetni, azonban az adóalany az előzetesen felszámított adó levonására nem jogosult. A vevők felé kibocsátott számlában általános forgalmi adót nem tüntethet fel. A hulladékot továbbértékesítési célra

felvásárló adóalany ezt az adózási módot 2006. évtől kezdődően nem alkalmazhatja. Arra az ún. fordított adózás lépett életbe.

Külön meg kell említeni a személyi jövedelemadó törvény szerinti **tételes átalányadózást** választó adóalany helyzetét. Jogállása az alanyi adómentességet választó adóalany jogállásához hasonló, főszabályként a tételes átalányadózással érintett tevékenysége tekintetében adófizetésre, bevallásra nem kötelezett, de adólevonási jogot sem gyakorolhat. Bizonylatadási (számla, nyugta) kötelezettsége van. E különleges jogállás is bejelentéshez kötött.

Bizonylatadási kötelezettség

1. Az adóalany köteles az általa teljesített termékértékesítésről és szolgáltatásnyújtásról számlát, a teljesítéssel egyidejű készpénzzel vagy készpénz-helyettesítő eszközzel történő fizetés esetén pedig kérésre – a kibocsátó döntésétől függően – egyszerűsített számlát vagy számlát kibocsátani. Ha a teljesítéssel egyidejű készpénzfizetés alkalmával a vevő egyszerűsített számlát nem kért, akkor az eladó köteles az értékesítésről nyugtát adni. Ezekről a bizonylatokról szigorú számadású nyilvántartást kell vezetni.
2. A vevő szándékától függetlenül köteles a termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást teljesítő adóalany számlát, egyszerűsített számlát kibocsátani, ha
 - a vevő adóalany vagy
 - új közlekedési eszköz Közösségen belüli értékesítése történik, függetlenül attól, hogy a vevő más tagállamban adóalany-e
 - egyes Közösségen belüli, ún. távolsági termékértékesítések esetén, valamint
 - az adómentes Közösségen belüli termékértékesítések esetén.

A tárgyi adómentes értékesítést végző adóalany számlaadási kötelezettségének egyéb számviteli bizonylattal is eleget tehet. A korábban számlát helyettesítő okmánnyal bizonylatolt értékesítések esetében (ingyenes átadások, előleg, csereügylet) is számlát vagy egyszerűsített számlát kell kibocsátani. Különbözet szerinti adózás, idegenforgalmi tevékenység különös adózási módjának esetén, adómentes értékesítés vagy szolgáltatásnyújtás esetén a számlán szövegesen utalni kell a különös adómegállapítás módjára, vagy az adómentesség típusára (pl. a számlára rá kell vezetni a „tárgyi adómentes”, „alanyi adómentes”, „export” stb. kifejezéseket).

A számla, egyszerűsített számla kibocsátására az 1. pont szerint kötelezett adóalany bizonylat kibocsátási kötelezettségét – előzetes írásbeli megállapodás alapján – az adóalany nevében és javára az adóalany vevő, megrendelő átvállalhatja, vagy azt a számla kibocsátására kötelezett adóalany nevében és az ő képviselőjében eljáró harmadik fél adóalany is teljesítheti.

Elektronikus úton kibocsátott számla, egyszerűsített számla esetében az eredet hitelességét, a tartalom sértetlenségét, valamint a dokumentum olvashatóságát fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel, vagy elektronikus adatcsere rendszerben történő továbbítással kell biztosítani.

A nyugtaadás a szerencsejáték szolgáltatás (ide nem értve a szelvényértékesítést és más kiegészítő szolgáltatást), az újság- és folyóirat-árusítás és a kezelőszemélyzet nélküli automatából teljesített termékértékesítés,

illetve a kezelőszemélyzet nélküli automata berendezés igénybevételével realizált szolgáltatás kivételével minden adóalanyra nézve kötelező a számlával nem kísért, a teljesítéssel egyidejű készpénzfizetés esetén. (Vagyis minden egyes értékesítésről vagy számlát vagy nyugtát kell kibocsátani.)

A nyugtaadási kötelezettség az APEH által engedélyezett ún. fekete dobozos pénztárgépekkel is teljesíthető. Egyes tevékenységi körökben a nyugtaadási kötelezettséget kizárólag a pénztárgép vagy taxaméter alkalmazásával lehet teljesíteni.

A gépi nyugtaadásra kötelezett tevékenységek, üzletek: személytaxi szolgáltatás, gyógyszertárak, az üzletek működéséről szóló külön jogszabály mellékletében szereplő valamennyi üzlet stb., kivéve: az üveg-visszaváltó üzlet, szórakoztató játékautomaták terme, automata üzlet, ahol nincs kezelőszemélyzet, csomagküldő szolgálat stb., valamint azok az adóalanyok, akiknek a nyugtaadás alól az áfatörvény értelmében az adóhivatal felmentést adott. A gépi nyugtaadás alól az adóhatóságtól felmentés kérhető a kézi nyugtaadás fenntartásával egyidejűleg.

Az adó megállapítása, elszámolása, bevallása

Az adó megállapítása, bevallása, megfizetése vagy visszaigénylése érdekében olyan nyilvántartást kell vezetni, mely alkalmas a felszámított adómérték szerinti részletezésben az értékesítés utáni adófizetési kötelezettség, illetve adófizetés alóli mentesség, az előzetesen felszámított adó – ezen belül a levonható és a nem levonható rész – összegszerű meghatározására és kimutatására.

A fizetendő adó az adómegállapítási időszakban keletkezett adófizetési kötelezettség összesített összege, melyet az adóalany az ugyanezen időszakban keletkezett és levonható előzetesen felszámított adó összesített összegével csökkenthet. A különbséget az elszámolandó adó.

Ha az elszámolandó adó pozitív előjelű (a fizetendő adó összege a levonható előzetesen felszámított adó összegét meghaladja), az adóalany az elszámolandó adó összegét köteles megfizetni. Ha az elszámolandó adó negatív előjelű (a levonható előzetesen felszámított adó összege a fizetendő adó összegét meghaladja), az elszámolandó adót az adóalany az elévülési időn belül göngyölítetten a soron következő adómegállapítási időszakban a fizetendő adót csökkentő tételként beszámíthatja, illetve meghatározott feltételekkel a bevallás benyújtásával egyidejűleg kérheti az adóhatóságtól annak visszatérítését. Az az adóalany, aki-nek (amelynek) adószámát az adóhatóság jogerősen felfüggesztette, a felfüggesztést elrendelő határozat jogerőre emelkedésének napjától az adószám-felfüggesztés időtartama alatt a felfüggesztéssel érintett adómegállapítási időszakában, illetve időszakaiban a negatív előjelű elszámolandó adóját csak a soron következő időszak elszámolandó adóját csökkentő tételként veheti figyelembe. Amennyiben az adózó adószámát az adóhatóság jogerősen törölte, az adószám törléséről szóló határozat jogerőre emelkedésének időpontját magában foglaló adómegállapítási időszakra vonatkozóan már nem igényelheti vissza a negatív előjelű elszámolandó adóját.

Az adóhatóság az adó-visszaigénylési kérelmet akkor teljesíti, ha

- az adóköteles (nem tárgyi mentes) termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás összesített adóalapja (ideértve az export és az adólevonással járó adómentes Közösségen belüli termékértékesítést, valamint a

nemzetközi teher- és személyközlekedés és egyes Közösségen belüli, külföldön teljesített szolgáltatások adóalapját is) az adóéven belül göngyölítetten eléri vagy meghaladja a 4 000 000 forintot vagy

- az adóalany által beszerzett tárgyi eszközre, továbbá a számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalany által tárgyi eszközként elszámolható beszerzésre jutó levonható, korábban vissza nem igényelt előzetesen felszámított adó göngyölített összege legalább 200 000 forinttal meghaladja az ugyanezen időszakban fizetendő adó göngyölített összegét, feltéve, hogy a bevallás benyújtása esedékességének időpontjáig az adóalany a tárgyi eszköz, a számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalany tárgyi eszközként elszámolható beszerzése esetén a tárgyi eszközként elszámolható beszerzések – ide nem értve az apportbeszerzést – adóval növelt ellenértékét megfizette, és a tárgyi eszközt szerepelteti az egyedi tárgyi eszköz nyilvántartásában, illetve a beszerzéseket a beruházási számlán elszámolta vagy
- az adóalany által saját vállalkozásban előállított tárgyi eszközre jutó levonható, korábban vissza nem igényelt előzetesen felszámított adó göngyölített összege legalább 200 000 forinttal meghaladja az ugyanezen időszakban fizetendő adó göngyölített összegét, feltéve, hogy a bevallás benyújtása esedékességének időpontjáig az adóalany a tárgyi eszköz előállításával kapcsolatban felmerült beszerzések adóval növelt ellenértékét megfizette, és a személyi jövedelem adóról szóló törvény hatálya alá tartozó adóalany a tárgyi eszközt szerepelteti az egyedi tárgyi eszköz nyilvántartásában, illetve a számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalany a beszerzéseket a beruházás bekerülési értékeként elszámolta, vagy
- a jogutód nélkül megszűnő adóalany a megszűnéshez kapcsolódó utolsó záró adóbevallást benyújtotta.

A negatív elszámolandó adót – legfeljebb annak összegéig – csökkenteni kell azon beszerzésekre jutó adóval, amelyek adóval növelt ellenértékét az adóalany a visszaigénylési kérelmet tartalmazó bevallás benyújtásának határidejéig nem fizette meg. Az adó-visszaigénylés feltételei közé tehát a „kifizettség” is hozzátartozik.

Kivételt képeznek a részletvétel és a termékértékesítésnek minősülő lízingügyletek, valamint a „szolgáltatásimport”, Közösségen belüli beszerzés, termékimport címén keletkezett fizetési kötelezettségek, ahol a feltétel az adó összegének megfizetése. Az apport beszerzése miatt nem kell csökkentést érvényesíteni.

Átalakulás, azaz jogutóddal történő megszűnés esetén a jogelőd megszűnéshez kapcsolódó adóbevallásában szerepeltetett negatív elszámolandó adó jogelőd részére való visszatérítésére nincs lehetőség, azt a jogutód veheti figyelembe mint fizetendő adót csökkentő tételt.

Az adóhatóság az adó-visszaigénylési kérelmet a külföldi utasnak visszatérített és az adóbevallásban külön kimutatott előzetesen felszámított adó összegének erejéig szintén teljesíti.

Az általános forgalmi adót a havi adóbevallásra kötelezett adóalany a tárgyhónap első napjától utolsó napjáig terjedő időszakra, a negyedéves adóbevallásra kötelezett adóalany a tárgynegyedév első napjától a tárgynegyedév utolsó napjáig, éves bevallásra kötelezett adóalany a tárgyév első napjától a tárgyév utolsó napjáig terjedő időszakra állapítja meg (adómegállapítási időszak). A kezdő adóalany negyedéves adóbevallásra köteles.

Az adókötelezettség bevallására a tárgyévnek megfelelő évszámmal kezdődő 65/650/651/310/320 számú nyomtatvány szolgál, melyen az adóalanynak jelölnie kell, hogy az adott bevallás havi, negyedéves vagy éves időszakra vonatkozik. Az általános forgalmi adó nettó összegéről a havi adóbevallásra kötelezett adóalany a bevallást a tárgyév követő hó 20-ig, a negyedéves adóbevallásra kötelezett adóalany a negyedévet követő hó 20-ig, az éves bevallásra kötelezett adóalany a tárgyévét követő év február 15-ig kell benyújtania. A pozitív előjelű elszámolandó adót ezen időpontig kell befizetnie, illetve a negatív előjelű elszámolandó adót ezen időponttól igényelheti vissza, amennyiben annak előzőekben ismertetett jogszabályi feltételei fennállnak.

Az adóalanyoknak – néhány kivételtől eltekintve – az adóbevallási kötelezettséget, így az áfabevallást is elektronikus úton kell teljesíteniük.

Havonként kell adóbevallást benyújtania az adó fizetésére kötelezett adóalany a tárgyévét megelőző adóévben az elszámolandó adójának éves szinten összesített – vagy annak időarányosan éves szintre átszámított – összege pozitív előjelű és az 1 000 000 forintot elérte.

Évente kell adóbevallást benyújtania az adó fizetésére kötelezett adóalany a tárgyévét megelőző évben az elszámolandó adójának éves szinten összesített – vagy annak időarányosan éves szintre átszámított – összege előjelétől függetlenül nem érte el a 250 ezer forintot, feltéve, hogy nem rendelkezik közösségi adószámmal.

Az éves adóbevallás benyújtására kötelezett adóalany a tárgyévben év elejétől – előjelhelyesen – összesített fizetendő és levonható előzetesen felszámított adó különbözete a 250 000 forintot elérte, vagy adóév közben az adóhatóság számára közösségi adószámot állapít meg, negyedéves bevallásra kell áttérnie. A tárgyévi első bevallást a tárgyév első napjától azon negyedév utolsó napjáig terjedő időszakról kell benyújtania, amelyben az értékhatárt elérte, vagy az adóhatóság közösségi adószámot állapított meg.

Az éves adóbevallás benyújtására kötelezett adóalany köteles havi bevallásra áttérni, ha a tárgyévben év elejétől – előjelhelyesen – összesített fizetendő és levonható előzetesen felszámított adó különbözete pozitív előjelű és az 1 000 000 forintot elérte. Az első bevallást a tárgyév első napjától azon negyedév utolsó napjáig terjedő időszakról adja be, amelyben az 1 000 000 forintot elérte, majd az ezt követő hónaptól havi bevallás benyújtására kötelezett.

A tevékenységét kezdő adóalany és az az adóalany, akinek a tárgyévét megelőző évi elszámolandó adójának éves szinten összesített – vagy annak időarányosan éves szintre átszámított – összege előjelétől függetlenül a 250 ezer forintot meghaladta, vagy Községi adószámmal rendelkezik, de a havi bevallás feltételének nem felel meg, **negyedéves bevallásra kötelezett.**

Az alanyi adómentességét év közben elvesztő, de tevékenységét nem az adott évben kezdő adóalany, illetve a következő évtől adókötelezettséget választó alanyi adómentes adóalany olyan bevallás benyújtására kötelezett, amelyre az előző évi elszámolandó adó adatai alapján egyébként kötelezett lenne.

A bevallást attól függetlenül be kell nyújtani, hogy az elszámolandó adó összege pozitív vagy negatív, vagy esetleg nulla. Nem kell adóbevallást benyújtania az alanyi adómentes, valamint a különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyoknak.

Az az adóalany, aki bejelentkezéskor kizárólag tárgyi adómentes tevékenységet végzőként jelentkezett be, ha az adott adómegállapítási időszakban kizárólag tárgyi adómentes értékesítést végez és „szolgáltatásimport” címén sem kötelezett adófizetésre, az adott adómegállapítási időszakra vonatkozóan mentesül az adóbevallási és -megállapítási kötelezettség alól.

Ez a tájékoztató az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény és az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény rendelkezésein alapul.

A Közösségen belüli termékbeszerzés, termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás és igénybevétel után teljesítendő áfakötelezettségek alapvető szabályairól külön tájékoztató füzet tartalmaz részletesebb eligazítást. Az adókötelezettséget érintő részletesebb felvilágosításért az APEH illetékes regionális igazgatóságának ügyfélszolgálati irodáihoz szíveskedjék fordulni.